

De Schoorlse Duinen zijn de hoogste van Nederland, met toppen van bijna 55 m. Vroeger werden bewoners van omliggende dorpen geteisterd door zandstormen. Om het stuiven de zand aan banden te leggen, is eind 19e, begin 20e eeuw bos aangeplant. Nu wordt hier en daar de menselijke greep op de natuur weer losgelaten. Ten noorden van Bergen aan Zee is in 1997 de eerste duinenrij doorgraven, zodat de zee een stuk de duinen kan binnendringen. Ook zijn stukken duin afgeplagd, waardoor weer spontane duinvorming kan optreden. Meer informatie krijgt u in Bezoekerscentrum Het Zandspoor aan de Oorsprongweg 1 in Schoorl (ma. gesloten).

1 Grote grazers vervangen konijnen Konijnen hebben door hun vreetgedrag een grote invloed op de natuur. Begin deze eeuw was de konijnenpopulatie door epidemieën zodanig uitgedund, dat de duinen begonnen dicht te groeien. Door Schotse hooglanders in de duinen los te laten is geprobeerd de dynamiek terug te brengen. Deze runderen met hun rode haar en vervaarlijke

brede hoorns zijn inmiddels vertrouwde bewoners van Nederlandse natuurgebieden.

2 Nieuwe badplaats Bergen aan Zee is niet, zoals andere badplaatsen, ontstaan uit een vissersdorp. De burgemeester van Baarn, die hier veel grond bezat, zocht naar een manier om de schrale inkomsten uit deze grond te verhogen. Toerisme kon uitkomst bieden. Vanaf 1906 zijn hier enkele villaparken gebouwd: enerzijds villa's in de landschappelijke bouwstijl van Springer, daarnaast ook strakker vormgegeven woningen van Berlage. Veel oorspronkelijke bebouwing ging verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar het dorp toont toch een interessante staalkaart van 20e-eeuwse villa-architectuur.

3 Zeewering De Hondsbosscche Zeewering heet naar het dorpje Hondsbosch, dat hier ooit in de golven verdween. De dijk is voor

het eerst aangelegd in de 16e eeuw, nadat alle duinen hier waren weggeslagen. Omdat men de dijk niet echt vertrouwde, legde men drie dijken achter elkaar: de waker, de slaper en de dromer. De opzet van de huidige dijk dateert van 1872. Aan het feit dat de dijk nu enkele honderden meters westelijker ligt dan de aangrenzende duinen is te zien dat de zee knaagt aan de duinen en langzaam terrein wint. Het leuke van deze dijk voor fietsers is, dat zij aan de zeezijde op de dijk kunnen fietsen.

4 Harger- en Pettemerpolder Deze polder is onderdeel van de vroegere zee-inham die door de aanleg van de Hondsbosscche Zeewering is afgesloten. Het is een prachtige polder, met natte gebieden zoals De Putten, die zijn ontstaan doordat er klei is weggehaald om de dijk mee te verstevigen. In de natte delen is een bijzondere vegetatie ontstaan, mede door het brakke

kwelwater dat onder de dijk door komt.

5 Raadhuisje Naast de kerk van Schoorl staat het piepkleine voormalige raadhuisje van Schoorl. Nadat het nieuwe stadhuis in gebruik was genomen, is het oude in 1931 hiernaar toe verplaatst. Ervoor staat het beeld van Jan van Scorel, misschien wel de beroemdste man van Schoorlse bodem ooit. Hij werd in 1495 geboren als onwettige zoon van de dorpspastoor, maar ontwikkelde zich tot een duizendpoot: intellectueel, kanunnik, reiziger, ingenieur, maar bovenal

PRAKTISCHE INFORMATIE

Parkeren

In **Het Woud** tegenover de **Gasterij** of op het grotere terrein een stukje de duinen in. De route start bij knooppunt 5. **Bergen Busker**, Kerkstraat 1, 072 - 589 196. Als u in Bergen start, pakt u de route op bij knooppunt 49.

Horeca

Het Woud Gasterij Het Woud, Herenweg 95. Jul - aug di. - zo. 11.00 - 17.30 uur; ma. gesloten; daarbuiten za. - zo 10.30 - 17.30

uur; ma. - vr. gesloten. **Bergen aan Zee Hotel Meyer**, Jacob Kalffweg 4. Dagelijks vanaf 8.00 uur. **Camperduin V/h Paviljoen Minkema**, Heereweg 407. Dagelijks vanaf 10.00 uur. **Bergen Restaurant Duinvermaak**, Breelaan 132. Dagelijks 10.00 - 22.00 uur.

Bijzonderheden

Bij de ingang van het Noordhollands Duinreservaat moet u € 1,20 toegangsgeld betalen, via een automaat.

